

2025. július 04. péntek – 5785. támuz 8.

www.frankel.hu

péntek 18:30 | gy. gy. 20:26 | szombat 10:00 | havdala 21.44

82/7

HUKÁT

(IV. Mózes 19.1. – 22.1.)

תקת

A Vörös Tehén történetével kezdődik, a pusztában vándorló Izrael első komoly háborúját beszéli el, ami nemcsak győzelemmel, hanem bizonyos mértékig honfoglalással végződött. Amikor Izrael fiai elindultak, hogy birtokukba vegyék Kánaán országát, a mai Transzjordánia területén kellett átmenniük. Nem volt tervbe véve a terület elfoglalása, még kevésbé annak betelepítése. Az Ábrahámnak ígért országhatárok keleten a Jordán folyó és a Holt-tenger voltak.

Törvényei. A kifejezést olyan törvényre értik, amelynek racionális magyarázatát a véges felfogásunkkal nem érthetjük. Hibátlan vörös tehenet levágtak, elégettek, cédrusfát, izsópot és karmazsint is tettek a tűzre. Az összegyűjtött hamut vízzel feloldották és meghintették vele azt, aki hulla érintésétől tisztátalan lett. A megérintett tiszta lett, aki hintette, tisztátalan egészen estig. Nehéz ezt megérteni. Magyarázatát majd megfelelő időben közli velünk az Ö...való, amikor méltóak leszünk rá. A drámai események folytatódnak. Kádésben meghalt Mirjam, Mózes nővére. A tiszteletére egy kút kísérte útját a vándorlás során. Most a kút kiapadt és szomszúság kínozza Izrael gyermekeit. Zúgolódtak és visszavágytak Egyiptomba. A pörlekedés izgalmaiban Mózes nem figyelte pontosan az Örökkévaló szavára és nem beszélt a sziklához kérve, hogy adjon vizet, ahogy erre utasították, hanem kétszer ráütött botjával, így leértékelte a csodát. Az emberek azt hitték, hogy a sziklában lévő víz tört elő az ütés hatására. Ez olyan nagy bűnnek számított, amelyet Mózes és Áron Meribáhnál a pörlekedés vizénél elkövetett, hogy nem léphettek be az Ígéret Földjére. Hor hegyén Mózes és Eliézer felkísérte Áront arra a helyre, amelyet számára az Ö...való megjelölt, Áron fiának Eliézernak átadta a főpapi öltözetet és meghalt a hegyen. Harminc napig siratta Izrael egész háza.

Lélekben kezddhetünk készülni, hiszen jövő hét vasárnap lesz Támuz hónap tizenhetedik napja, amikor is megkezdődik a három gyász hét. Ezen a napon pirkadattól böjtölünk a csillagok feljövételéig. Támuz 17-én történt a két kőtábla szét törése, megszűnt a „korbán tamid” hozatala a Szentélybe, elégett a Tóra, és bálványt állítottak a Szentélybe. E tragikus eseményekről való megemlékezésnek bölcseink Támuzban a 17. napot böjtnapnak hirdették, és ettől a naptól kezdve Áv hó 9-ig három gyászhetet tartunk. Zakariás próféta látomása szerint a jövőben Támuz 17., Áv 9., Tévet 10. és Tisri 3. böjtnapok örömdetes és ünnepnapokká fognak válni! A három gyász hétben régi szokás, hogy ilyenkor felkeressük a temetőket, de ezúttal nem a rokoni sírokat látogatjuk meg, hanem az ott elhelyezett emlékműveket és a nagy rabbik sírjait keressük fel, könyörögve a Mindenható megbocsátó szeretetéért.

Chukát (תקת) hetiszakaszunk érdekes történetet mesél el. Miután az ellenzéket elnyelte a föld a kedélyek egy rövid időre megnyugodtak. A Tóra itt közbeveti a „vörös tehen” praktikát, ami a tisztátalanok megtisztítására szolgál. Most, mintegy a Korách lázadás folytatásaként egyhamar a Pörlekedés vizéhez jutunk, ahol a tapasztalt és sokat látott Mózes is sikerül a népnek kihozni a sodrából. Itt egy nagy ugrást tesz az Írás. Csak a Tórában „szomszédos” a Korách lázadás és a Pörlekedés Vize. Közben eltelt 38 esztendő, állandó vándorlással és az „unalmas” manna majszolásával, míg csak kihalt a pusztai nemzedék, a kishitűek, a szolgálalek, az egyiptomi fokhagyma (és halászlé...) után vágyakozó pitíaner társaság, Most már majdnem szábrék és készen állnak a szentföld elfoglalására. De szomjasak. A Midrás szerint Mirjam halála után eltűnt a Kút, amely az elmúlt 38 évben kísérte őket – Mirjam érdemében – és így érthető hogy szomjaznak és kéri Mózes, járjon közbe érdekükben. De miként teszik ezt? Nem kérnek, hanem követelnek, és olyan hangnemet használnak, amely apáik díszére válna: „Miért hoztatok bennünket ide, a sivatagba, hogy szomjan haljunk, barmainkkal együtt? És egyáltalán miért hoztatok ki bennünket Egyiptomból, erre a pocsék helyre, ahol se gabona, se füge, se szőlő, se datolya, se gránátalma – de még víz sincs?!” A panasz hivatalos címzettje itt is Mózes és Áron volt, de közvetve ők az Örökkévalót hibáztatják azért, ami velük történik. Ha figyelmesen olvassuk a panaszt, észre vehetjük, hogy ezek már nem az egyiptomi halat, uborkát és fokhagymát sírják vissza, mint elődeik, hanem azt említik fel, amit nekik Mózes, mint Kánaán termékei ígért. „Tejjel mézzel folyó Kánaán...” mondogatták gúnyosan, hol itt a tej és hol itt méz, hiszen még ivóvíz sincs. Nem csoda hogy az ekkor már 120 éves Mózes nagyon kiborul. És amikor az Örökkévaló – a panasz valódi címzettje – azt mondja neki, hogy Szóljon a sziklának, hogy adja vizét – Mózes nagy dühében kétszer is rávág egy sziklára, amíg az ontja vizét és a nép és barmai leisszák magukat. Az azonnali büntetés nem maradt el. Mivel Mózes és Áron „nem hittek” – abban hogy a szikla a szavaikra fog vizet adni – és mivel nem szentelték meg az Örökkévaló szent nevét ezért nem mehetnek be az Országba, hanem még ebben az évben és itt a pusztában fognak meghalni. Áron már itt, szakaszunkban, meghal, míg Mózes később. Naprakész tanulság? A harag rossz tanácsadó. Mindig előnyben kell részesíteni a tárgyalást, a beszédet, a megértésre való törekvést. Olyan nincs, hogy valakivel ne lehetne beszélni. Még egy sziklával is lehet beszélni... Ha nem üt Mózes a sziklára, hanem beszél hozzá, és úgy jön a víz -akkor Isten neve megszentelődik. Így, két ütéssel mindenki tud vizet fakasztani a sziklából...

Hetizakaszunk a pusztában vándorló Izrael első komoly háborúját beszéli el, ami nemcsak győzelemmel, hanem bizonyos mértékig honfoglalással végződött. Amikor Izrael fiai elindultak a Vörös-tengertől, hogy birtokukba vegyék Kánaán országát, a mai Transzjordánia területén kellett átmenniük. Nem volt tervbe véve a terület elfoglalása, még kevésbé annak betelepítése. Az Ábrahámnak ígért országhatárok keleten a Jordán folyó és a Holt-tenger voltak. Ennek megfelelően átvonulási engedélyt kértek az ott uralkodó két királytól, Szichon az emoriták és Ug a Básán királyától. Előbb Szichon, majd Ug nagy sereggel vonultak fel Izrael fiaival szemben, de vereséget szenvedtek. Mózes a győzelem után sem szándékozott betelepíteni a területet. Csak Reuvén, Gád és Menase fél törzsének kérésére engedett, mikor azok megfogadták, hogy élcsapatként vesznek részt a harcokban, amíg egész Kánaánt el nem foglalják. Fogadalmukat be is tartották. De amikor Józsuá idejében oltárt akartak emelni letelepedésük területén, az egész nép felkelt ellenük, mert azt hitték, hogy el akarnak szakadni. A hozzájuk küldött küldöttség feje, Pinchász főpap így szólt: „Ha tisztátalannak érzitek a nektek adott területet, jertek át az országba.” A két és fél törzs megnyugtatta a népet és vezetőit, hogy az oltárt emlékül emelték és nem szándékoznak külön szentélyt építeni. A Tórában és Józsuá könyvében leírt elbeszélések arról tanúskodnak, hogy az ígért Földjének szentsége csak a Jordánig terjed és nem annak másik partjára. Történelmünk során azonban többször is birtokunkban volt a Jordánon túli terület. Dávid király leigázta Moávot és Ammant, területüket elfoglalta és országához csatolta. A terület örökségül szállt fiára, Salamon királyra. A chasmonaeusok korában Alexander Jánáj szintén uralta a Jordánon túli részt. Legutoljára a Balfour-deklaráció tekintette a Jordán mindkét partját zsidó nemzeti otthonnak. Csak a gyarmatügyi miniszter, Winston Churchill választotta le Transzjordániát 1922 -ben a zsidó nemzeti otthontól és állította fel benne az angoloktól függő emírséget. Mostanában nagyon sok szó esik a „teljes Erec Jiszlél” -ről. Minden bizonnyal csak a Jordán nyugati partjára gondolunk. Hosszú történelmünk során azonban igen sokszor változott a független zsidó állam területe. Többnyire nem volt a kezünkben a Jordánon inneni terület sem egészen. A Babilóniából visszatértek nem mondhattak többet magukénak, mint az ország középső részét. Nechemja volt az, aki Jeruzsálemet megerősítette, fallal vette körül és kötelezte a nép tíz százalékát az odaköltözésre. Sem az ő idejében, sem a perzsa vagy Nagy Sándor után a görög uralom korában az ország nem volt független, hanem egy nagyobb körzetnek kis részeként szerepelt. A vezetés a főpapok kezében volt és tényleges hatalmuk Jeruzsálemre és környékére korlátozódott. Végül a chasmonaeus szabadságharc vetette meg az alapját a második független Zsidó Államnak. De csak Alexander Jánáj idején nyerte el az Állam teljes kiterjedését, beleértve a tengerpartot és a Jordánon túli terület egy részét. Ellenségek akkor sem hiányoztak akár a közöttünk lakók, akár az országon kívül élők közül. De mindaddig, míg a nép egységes volt, nem lehettek úrrá rajtunk. A testvér-viszály Jánáj két fia, Hyrkanos és Aristolus között vetett véget Júdea önállóságának és hozta ránk a római igát. A „teljes” Erec Jiszlél a történelem során sokszor változott. Ami mindvégig szilárd pont volt a zsidó hitben, eszmevilágban, az Jeruzsálem városa. Érte imádkoztunk több mint kétezer éven át, benne láttuk Erec Jiszlél központját, szívét mind a mai napig.

Izrael népe egyre jobban unja a mannát, ezúttal „hitvány eledelnek” nevezik. Vagyis, egy népszerű midrás értelmezése szerint, unják már a csodákat, nem érdekli őket, milyen különleges körülmények között juthatnak hozzá napról-napra az ételhez, és hogy maga a manna is mennyire különleges. A Jóisten pedig ért a szóból: beszünteti a csodákat, kivétel nélkül mindet. Ha nem kell, hát nem kell. A Sínai-félszigeten pedig nyüzsögnek a kígyók, akikkel egészen eddig nem sűrűn találkoztunk. Tehát a midrás logikája szerint Isten idáig féken tartotta őket csodáival. Nem az volt a csoda, hogy most rátámadtak a kígyók a népre, hanem az, hogy egészen eddig még nem. Most egyszerűen megengedte Isten, hogy minden visszazökkenjen a rendes kerékvágásba, az történjen, ami természetes. Ari Sacher izraeli rakétatudós, aki jelentős szerepet játszik Izrael rakétavédelmi rendszerének fejlesztésében és egyúttal Tóra-értelmezőként is népszerű, úgy véli, hogy ez az összefüggés magyarázza a Mózes által készített rézkígyó gyógyító erejét is. A csodás védelmet vissza kellett állítani, de ehhez először meg kellett érteni, honnan jött. Isten csodáinak elutasítása után újra az égre kellett nézni. Sacher a következőképpen rekonstruálja az eseményeket. Először kérte a nép a csodák felfüggesztését, és amikor teljesült a kívánságuk, hirtelen újra igényük lett a csodákra. Meg kellett tanulniuk újra az Ég felé nézni, hinni, erre szolgált a rúdon függő rézkígyó. Nem az a lényeg, mi az pontosan, amire nézünk, hanem a felfelé irányuló tekintet. Másfelől azért fontos, hogy a kígyót nézzük mégis, mert a csapással, ebben az esetben a kígyóval szembe kell néznünk ahhoz, hogy megértsük, mi volt a csapás, a kígyók elszabadulásának valódi oka: Isten közbenjárásának megszűnése, miután elfordultunk tőle. Ari Sacher szerint azt tanulhatjuk a rézkígyó esetéből, hogy aki az égre néz, nem elfordul a problémáitól „a hitbe menekülve”, hanem valójában, ténylegesen szembenéz velük, feltárja igazi okaikat. Hogy a vallásos hit, ha igazi és mély, nem egyszerűen „menekülés”.

Simán el is tűntethette volna a kígyókat. Ez az igazság. És egyszerűbb lett volna vízzé változtatni a mérget, vagy meggyógyítani a megmartakat. Jó, nem lett volna ilyen kreatív megoldás, de azért fel kell tennie magának a kérdést, hogy miért nem tett csodát, most őszintén? Ezen morfondírozott a Mindenható. Nem volt ez a rézkígyó rossz döntés, a problémát kétségtelenül megoldotta, de azért újra és újra felbugyogott belőle a kérdés, amire persze tudta a választ, hogy az egóját megint nem sikerült legyőznie. Kellott neki az a rajongás, a hit újabb bizonyítéka, az áradó szeretet. Be kell hogy vallja, élvezte, hogy a döntései konnotatív jelentéseiben ezredévekre elegendő muníció van, látta előre, és olyan nagy volt a kísértés. Mégis nehéz, így egyedül. És akkor arra gondolt, hogy milyen kár, hogy a lelkekben nincs kanapé.

HÍREK A VILÁGBÓL

A feszültség enyhítésére szólítottak fel a G7-országok külügyminiszterei és az uniós főképviselő. https://bzsh.hu/2025/07/01/a-feszultseg-enyhitesere-szolitottak-fel-a-g7-orszagok-kulugyminiszterei-es-az-unios-fokepviselo/
Donald Trump diktálna Izraelben. https://nepszava.hu/3285515_donald-trump-diktalna-izraelben
Holland királyi kitüntetésben részesült Révész Tamás a World Press Photo magyarországi szervezéséért. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/kultura/holland-kiralyi-kituntetesben-reszesult-revesz-tamas-a-world-press-photo-magyarorszag-szervezeseert
Kavargó sokszínűség Angyalföld és Újlipótváros között. https://kibic.hu/2025/07/02/kavargo-sokszinuseg-angyalfold-es-ujlipotvaros-kozott/
Az ENSZ különmegbízottja, Francesca Albanese új jelentésének közzétételére reagálva, amely az Izraelben működő nagyvállalatok listáját tartalmazza. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/a-zsido-vilagkongresszus-eliteli-az-izraeli-vallalatok-ensz-feketelistajat
A testvér árnyékában – Albert Göring, a náci Németország lázadója. https://mult-kor.hu/a-testver-arnyekaban-albert-goring-a-naci-nemetorszag-lazadoja-20250629
Irán drámai döntése után Németország egyértelmű fenyegetést küld. https://izraelinfo.com/2025/07/03/iran-dramai-dontese-utan-nemetorszag-egyertelmu-fenyegetest-kuld/
Netanjahu közel 2 évet késett látogatása és helyzet a frontokon Irán ütésével Bejrút közelében. https://ujkelet.live/2025/07/03/netanjahu-kozel-2-evet-kesett-latogatasa-es-helyzet-a-frontokon-iran-utesevel-bejrut-kozeleben/
Izrael kétoldalú tűzszünetet kötött Iránnal. https://168.hu/kulfold/izrael-iran-usa-tuzszunet-donald-trump-288532
Főrabbi a Pride-ról: Ilyen tömeget egy irányba mozdulni, egy akarattal, békésen menetelni nagyon régen nem láttunk. https://444.hu/2025/07/02/forabbi-a-pride-rol-ilyen-tomeget-egy-iranyba-mozdulni-egy-akarattal-bekesen-menetelni-nagyon-regen-nem-lattunk
Irán zsidó célpontok után kémkedhetett Európában. https://magyarnemzet.hu/kulfold/2025/07/iran-zsido-celpontok-kemkedes
Maya Kadosh nagykövet Keszthelyen: "Olyan Közel-Kelet formálódik, amely virágozni fog" https://www.zaol.hu/helyi-kozelet/2025/07/izrael-kozel-kelet-holokauszt-nagykövet
Benjamin Netanjahu: Nem lesz többé Hamász! https://bzsh.hu/2025/07/03/benjamin-netanjahu-nem-lesz-tobbe-hamasz/
Most már teljes egészében hozzáférhető Elie Wiesel Éjszaka trilógiája magyarul is. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/kultura/most-mar-teljes-egeszeben-hozzaferheto-elie-wiesel-ejszaka-trilogiaja-magyarul-is
Az elhurcolt áldozatok neveit őrzi az új emlékhely a kővágóörsi zsidó temető szomszédságában. https://kibic.hu/2025/06/28/az-elhurcolt-aldozatok-neveit-orzi-az-uj-emlekhely-a-kovagoorsi-zsido-temeto-szomszedsagaban/
Két amerikai törvényhozó, egy republikánus és egy demokrata, olyan törvényjavaslatot terjesztett elő, amelynek elfogadása esetén Izrael hozzáférhetne a bunkerromboló bombákhoz és lopakodó bombázókhoz, amelyeket az USA az iráni nukleáris létesítmények elleni múlt havi csapásai során használt. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/ketparti-amerikai-torvenyjavaslat-izrael-ferhessen-hozza-a-bunkerrombolo-bombakhoz-es-lopakodo-bombazokhoz
Makszim Herkin és Bar Kuperstein családjai engedélyezték a Hamász-videó részleteinek közzétételét. https://izraelinfo.com/2025/07/03/az-usa-javaslat-tiz-tusz-es-tizennyolc-holttest-szabadon-bocsatas-a-ot-szakaszban-a-tuzszunet-ideje-alatt-hirszuret/
Túszalku – Izrael elfogadta, a Hamász „elégedett” és a homályos részek. https://ujkelet.live/2025/07/03/tuszalku-izrael-elfogadta-a-hamasz-elegedett-es-a-homalyos-reszek/
A megoldatlan konfliktusok földjévé vált a Közel-Kelet az Éjféli pöröly után. https://hvg.hu/360/20250703_hvg-kozelkelet-nuklearis-bizonytalansag-porolycsapas-utan
Kanye West túl messzire ment: ezentúl nem léphet be ebbe az országba. https://www.atv.hu/kulfold/20250703/kanye-nemlephet-orszagba/
Szíria hajlamos közeledni az Ábrahám-egyezményekhez, mert Erdoğantól jobban fél, mint Izraeltől. https://hu.euronews.com/2025/07/03/sziria-abraham-megallapodasok-torokorszag-iran-arab-obil-izrael
Támuz hónapjában kezdődik a három gyászhet. https://bzsh.hu/2025/07/01/tamuzhonapjaban-kezdodik-a-három-gyaszhet/
Hogyan lett kóser a Coca-Cola? https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/elet-forma/hogyan-lelt-koser-a-coca-cola
A Nova-mészárlásról készült dokumentumfilm nyert Emmy-díjat. https://kibic.hu/2025/06/27/a-nova-meszarlasrol-keszult-dokumentumfilm-nyert-emmy-dijat/

Izrael elfogadta a hatvan napos gázai tűzszünet véglegesítéséhez szükséges feltételeket – közölte Donald Trump amerikai elnök. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/trump-izrael-beleegyezett-a-tuzszunet-vegleges-felteteleibe
A támogatástól a hallgatásig – Izrael és a Budapest pride. https://izraelinfo.com/2025/06/30/a-tamogatastol-a-hallgatasig-izrael-es-a-budapest-pride/
Gyász, éttermek Gázában, leleplezés és újabb országgal bővült a gyűlötek köre. https://ujkelet.live/2025/07/02/gyasz-ettermek-gazaban-leleplezes-es-ujabb-orszaggal-bovult-a-gyuloltek-kore/
Netanjahu pártja petíciót indított, hogy Ciszjordániát csatolják Izraelhez. https://hvg.hu/vilag/20250703_izrael-ciszjordania-annektalas-benjamin-netanjahu-likud-peticio
Az örök zsidó. https://nepszava.hu/3285939_az-orok-zsido
Zsidó kurátort rúgatott volna ki a Columbia Egyetem elnöke, hogy arab tagot ültessen a helyére. https://hirado.hu/kulfold/cikk/2025/07/03/zsido-kuratort-rugattott-volna-ki-a-columbia-egyetem-elnoke-hogy-arab-tagot-ultessen-a-helyere
Irán vezetője győzelmet hirdetett az Egyesült Államok és Izrael felett. https://nepszava.hu/3285103_ali-hamenei-iran-kozel-kelet-haboru-ajatollah